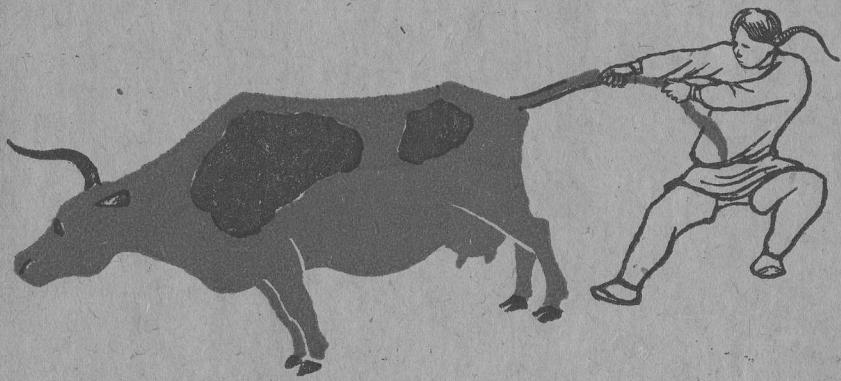
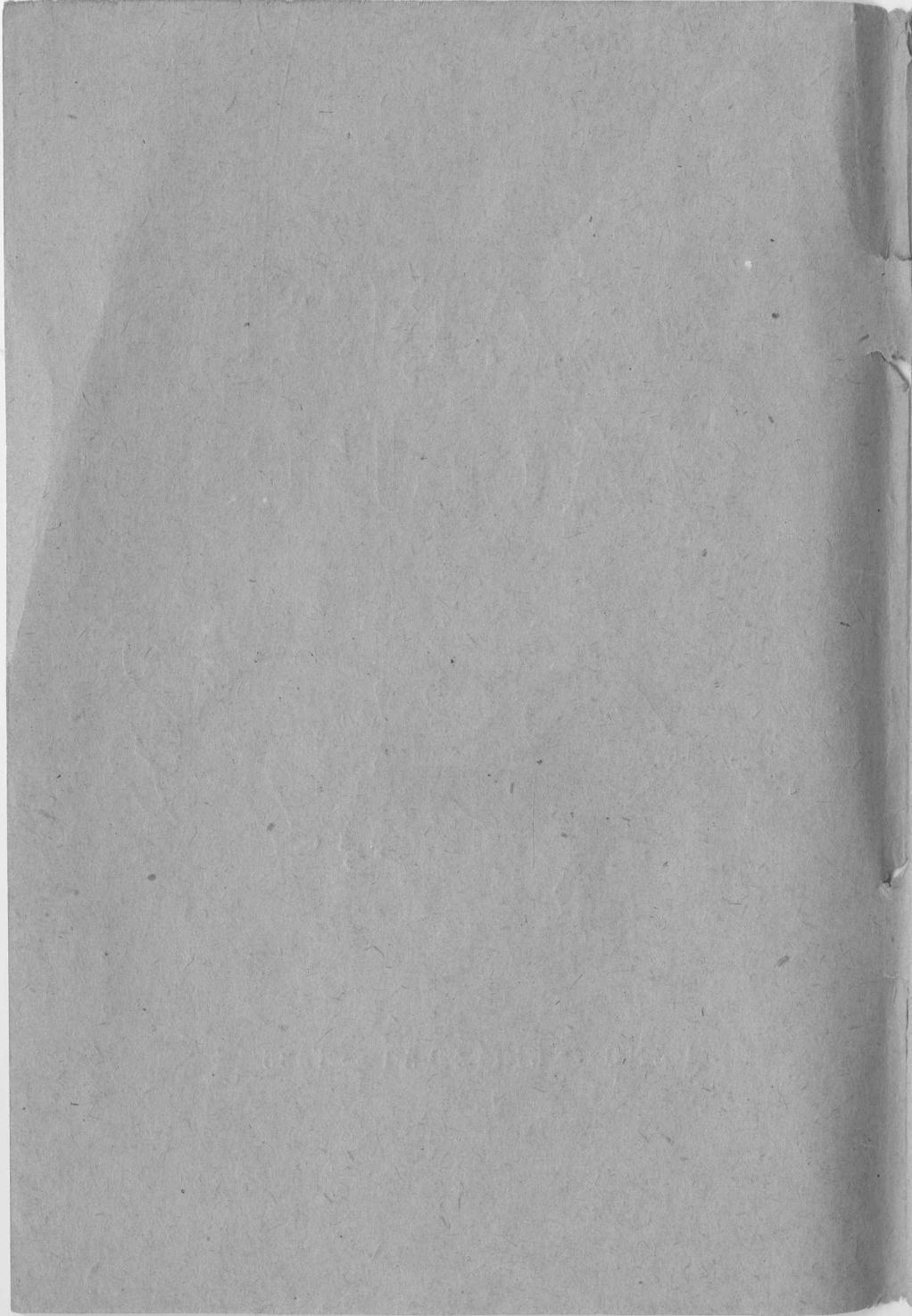

MANSI MOJT

LENGOSLITIZDAT — 1935

Ли
Ман.
2-6

MAŃSI MOJT

I. SERNECOVA
V. SERNECOV (LUSEM HUM)
NEPAKEN TUV-HASSЬД

LENGOSLITIZDAT — 1935

МАНСИЙСКИЕ СКАЗКИ

И. ЧЕРНЕЦОВА
ПОД РЕДАКЦИЕЙ В. ЧЕРНЕЦОВА

Рисунки М. Кукса

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
„ХУДОЖЕСТВЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА“
ЛЕНИНГРАД — 1935

Eli latъп.

SSSR mauvt sav-sir mahum oleht. Ali jert hataqт, armenqт, gruzint, os sir-sir mot mir oleht. Lui jert nen-тat, evenkit, maqsit oleht. Kasъп mir tanki latqanel poterteht, tanki mojtъп, erjъпt oqsjanel.

Pes porat lui sam mir nepakъп at vermsъпt, tanki siranelt hansuqkve, lovintajkve at hassъпt. Aq pusen lui sam mir tanki skolanel oqseht, tanki siranelt han- sim nepakt oqseht.

Pes jis taqъп mahmanuv mojtъп mojtъqhasъпt, erjъпt erjaslasъпt. Kos janъп humn, kos qavramn jomas mojt, jomas erjъп huntluqkve kas. Ta kos kas, tup morsъп hum sav mojt oqsi. Tov hum mojtluqkve jortal at hasi. Toh sav jomas mojt jorulave.

Mojt ul vos jorulave, mojt nepaken hansuqkve jomas. Tuvl kasъп hum ta lovintite, mot humiten os mojtite.

Mojtъп, erjъпt pes jis mahumn oultavest. Ta porat maqsit sar mot sirl olsъпt. Tona mojt mir varmaqanel ti jis mir varmaqanelny mot huripat.

Pes jis porat kasъп rot mahum tankanel olsъпt. Rotъп halanelt hontlahtasъпt, alhatasъпt.

Ta porat tamje lul sakon ols: rovne hum mot rot mahumn ke alave, alim hum jurtane tau maqsyle

nur kinseht, hontlaçkve mineht. Hotjut jor sav oñses, ta hum jañb̥ humb̥ ols—otb̥ ols.

Aq man sar mot sirl olev. Rotb̥ halanelt at alha-teht, pusen akvjot ropiteht. Varmalanel mir koll vareht.

Jurthumjanum!

Nan ti kniga lovintijen, tuvl am paltum nepak ketelen. Am pyrylum hansen, ti kniga nan mañsylan aman jomas, man ati. Nepakann Leningratn keten.

Lusem hum

Vati hotal etpos 3. 1934.

Leningrad

Ekva-ръхris mojt.

Ekva-ръхris akvently oleъh. Akvmatertt aphe lavi:

— Am Usъj-otъr ojka vat vетra posne mis urukve metalahtehum.

Akve lavi:

— Tah tit at oli, jomas ყаulelen juv-oji. Takvi paulen oji.

— Ati, tau at oji.

Аң Usъj-otъr ojka ръхаhen mis ti totves.

Laveъh — Ureln!

— Urium, — lavi.

— Jomasakve poseln.

— Am, — lavi, — posehум, am mis posuжkve has-
ehum.

Ta humьh luv sisen talsъh, tenki paulen ta minasъh. Ekva ръхris mis lehe saran ojhy sarteste, tuvl kat ultta mis lehe perъste. Katahe тuv hanujasъh. Vasъh hot at seteyh. Aң mis Usъj-otъr ojka paulen ta sulinti. Ekva-ръхris mis lehet ta totave. Mis jorъh jemtalane porat, Usъj otъr ojka paul ala ti neъhli. Ekva ръхris jorъh jemtalane porat, Ekva-ръхris mis kotil pasny takvi kole kivern hartъhlite.

Ekva-ръхris ta hartes, ta hartes, toh kolen juvharteste. Juv-harteste, sama junihaste.

Akve lavi:

— Manrъj alaslen? mahum mat mis! Nematъr at oñseñyn, tuvl manъr tъbъlyн?

Ekva-pъhris at suitъhli.

Usъj-otъr ojka pъhahe johtesъj.

— Ja, Ekva-pъhris, mis sakvit oñseñyn?

— Sakvit poska iñt tahtinti, tahtle pinilum, lapratilum, us totilen.

Usъj-otъr pъhahe ta minasъj. Juv johtesъj.

Usъj-otъr ojka kitъhlahti:

— Sakvit manrъj at totsen?

— Poska lap iñt ratave, — laveyj.

Ekva-pъhris jun ta oli. Akv nakt somjahen jalas, uj novyl tuls. Puten peatest, kon avi suntn kuþuve titteste. Kuþuve huntly vareste. Hunt kivern akv ñohos pinaste, akv lejhni pinaste, akv sojsi pinaste. Kuþu ojkate elanuv totest, pumen neþyste.

Nematъr hosa atim Usъj-otъr pъhahe johtesъj. Mos Juþsъj, juv saltsъj.

— Ekva-pъhris, pasa olen! — laveyj. — Jun olejыn?

— Am, — lavi, — jun olejum.

Usъj-otъr ojka pъhahe muli palne untesъj. Tenutly varvesъj. Ter jaleyj. Sotъj terp, maþyj terp tittuvesъj.

Konn matъr hoplati.

Ekva-pъhris lavi:

— Am vorn ketim humium ta johtes.

Avi punsas. Kuþu juv-saltъs. Huntly kuþu. Hunte hot pesataste, akv ñohos, akv lejhni, akv sojsi huntly levatas.

Ekva-Pъhris lavi;

— Alam utane ti! Akv ƿohos, akv lejhn, akv soſsi
tup alas. Molal olketet sav alþigli.

Johtum humþy ten halent poterteþ:

— Teham, tuv-suns, kuþu vorajil manyr jomas
kuþu!

— Teham, kuþu jovtimen, matyr tine vovi.

— Ekva-Pýhris, kuþunvyn tinaleln, manyr tin vove-
þyn?

— Ati, at tinalilum. Olne jorum tau! Tave ke tina-
lilum, manurly oluþkve pateþum? Ati, at tinali-
lum.

— Ja, teham, vos tinaleln!

Ekva-Pýhris akv ekvate lavi:

— Soł, arþkve, katn hanam manyr oli? Humþy soł
vareþy, tinaleln!

— Ati, — Ekva-Pýhris lavi, — tinalilum-ke, tinali-
lum.

— Tine manyr?

— Týþ-jim luvahen sas ke mýhann, kuþunum
mýhikum.

Luvahen ta misaþen, kuþuven ta visten, juv-ta-mi-
nasþy. Juv-johtesþy. Aþ kuþuven pajrþ huntamlasten.
Vor þoþhen totasten, vor þoþh hosit mos elnuv totasten:

— Ja, rÿrr...r.. ƿoþsþy vor tuvle ta!

Kuþu juvle aþkvatalim ta hajtes. Tenki juv-ta-mi-
nasþy. Juv-saltesþy, konn kuþunvyn ta purhatuþkve
patsþt. Kona-kvalsþy, paul taþyl kuþuven pajpe polih
manþhtime.

Os mot pajrþ huntamlasten.

— Torþen hosan totilamen, vasþy juv-at-juv, tah.

Hosan totesten, ta taratasten:

— Ja, рът...r... Ekva-рътris кућу, ңохсың vor tuvle tal

Os juv-ta-minasъj. Juv-saltsъj, os ta кућувъt pur-hatukve paisъt. Kona-kvalsъj, кућуven same purime, hunte кућувъtн polih таnъttime. Manъt tenut sopital-sъj, mot кућувъtн juv-tajime. Kuću vujlam humъt laveъj:

— Minimen, Ekva-рътris alilamen; laplahtas!

Asen lavi:

— Ekva-рътris saka osmar, alukve at vermile.

— Ati, Ekva-рътris palt minimen, alilamen.

Ekva-рътris vahte; alukve ti johtave. Somjahen jals; vojij uj ңовыl juv-totes. Puten peateste, ta hajtahti. Kit jiv sup sahras, avi pohan kon-pinsahe. Pute saka takъs pajtahti. Pute ta almajaste, ta kit jiv tarmы kon-unttъhpaste.

Kit hum ta johtesъj. Lavneten suiti:

— Kon-alilamen, man juv-saltsimen? Akvate lavi:

— Juv-saltsimen.

Juv-saltsinen sunseъj: put hajtahti. Ta sis Ekva-рътris akv ekvate nipyrl lavi:

— Alukve ti johtubesamen, hota! minimen?

Humъt juv-saltsъj. Ekva Рътris lavi:

— Putum ul astis?

A'kv ekvate pute juv-tulste. Johtum humъt halent poterteъj:

— Teham, pute najtal, takvi pajtahti! pute aman at jovtnuvlamen?

Новыl anin pinves, Usъt-otъr ojka ръхаhe ter jalejt. Tesъj, ajsъj tuvl laveъj:

— Ekva-pyhris, putyn tinaleln?

— Putum,—lavi,—at tinalilum. Putum tinalilum, ekva at oñseñum, hoñha put vari?

Akve lavi:

— Arÿkve, tinaleln, humþj soj vareþj. Katn hanam manyr oli?

— Ja, tinalilum,—lavi.—Tþj johtum luvañen sas ke myhan, putum myhlum.

— Myhañamen, tinaleln!

Luvañen put maþys ta misaheñ. Puten visþj, juvta-minasþj. Juv-johtesþj, vojig þovyl somjahny totsþj. Kit jiv sup jaktesþj. Puten kit jiv sup tarmy ta untesten, vojig þovyl ta peatesten.

Ten juv ta saltsþj, jun oleþj.

Kuþunvlt ta purhatnenel suiti. Kona-ta kvalsþj. Kona-kvalsþj; puten þovjane kuþunvlt pusen ta tajime. Łavtuykve patsþj:

— Ekva-pyhris alilamen, akvaþj laplahti. Asen lavi:

— Ul minen. Ekva-pyhris saka osmar, aluþkve at vermilien.

— Ati, alilamen!

Ta minasþj.

Ekva-pyhris vahte, tave aluþkve ti juvþj. Tau akv luv alaste, luv ture kelpyl pinaste, akv turentuv-neþyste. Usyñ-otyr ojka pyhañe johtesþj. Juv-saltsþj. Ekva-pyhris akv ekvate kol kant unli, junti.

— Ja, teham,—humþj laveþj,—men naþynn ti laplavesamen. Matyr sir matyr amryñ tinalaslyn, matyr sir matyr putyn tñnalaslyn. Amryñ at alisli, potyn at pajtahtil. Añ naþyn ti alilamen!

— Nen nenki լոյ! — Ekva-pъhris lavi. — Vor humimi jun ols-ke, aŋ mus mat savit uj alnuv! Ti akv ekvam lavi: „Majeln“. Tau lavme mus mislum!

Ekva-pъhris kantmajaves, nojñ-լոյտիհտա, maŋ sohri sup ta almajaste, akv ekvate ture supъh jaktapaste.

Luv tur. Akv ekvate honi rahats, kelpe kolkann ous.

Usъy-otъr ojka pъhahe ten halent laveъh:

— Teham, akv ekva ti alves!

Ekva-Pъhris mos unlus, tuvl sohrite kol kann sel-tamtaste:

— Liliј ker sohrikem, manъr alaslum, jaltapteln!

Ta jaltes. Nojñ untes, kelpы sajmyš. Usъy-otъr ojka pъhahe tenki halent poterteъh:

— Manъr jomas kasaj! Men katn-aki pattenuvlamen. Men ekvahamen men nuplamen saka լavteъh.

— Ekva-pъhris, аръh, sohrin tinaleln!

— Ati, — lavi, — at tinalilum. Akum saka matumъj jemtes. Kelpe taratalehum, kopnityh jemtali.

Usъy-otъr ojka pъhahe akvaъh ta vovteъh:

— Ja, tinaleln аръh!

— Ja, kit luv maђys tinalilum.

Ta tinalaste. Humsъh sohri supen taviseъh, laђlyl ta jomantasъh. Juv-johtesъh, ekvanen ta, լavteъh:

— Ekva-pъhris sat pis hoti hotal marlilen!

Usъy-otъr ojka pъhahe ekva turahen Ekva-pъhris sohri supъh jaktapavesъh. Aŋ ekvaъh ta rahatasъh.

Humsъh sohriten ta kos rahnsteъh, ta kos seltamsteъh: „Liliј ker sohrikemen, manъr alaslamen, jaltapten! Matryh alam naj ahin, matryh alam otъr ahin ekvahamen jaltapten!“

Nojħ at jaltebħ, sorumpatsħi.

Aq ekva ħi vorn totveseħi. Usħej-otx ojka rъhaħe laveħi:

— Ja, minimen, Ekva-ŕyħris alilamen! akva ħi lap-lahti. Asen lavi:

— Ekva-ŕyħris saka osmar, aluġkve at vermilien.

— Ati, vermilamen.

Ta minasħi.

Ekva-ŕyħris ta vaħte, tave aluġkve ti juvħi. Tau aħżejji varhatas, ekva ulam masas. Palen intib. Pat tov lap-taħataves.

Himħi joħtesħi, juv-saltsħi. Ekva tikkete oli. Akv pal torv lap-taħatime. Laveħi:

— Akv ta palt, hotjut oli?

— Ta, — lavi, — aħim unli.

— Ekva-ŕyħris hot oli?

— Ekva-ŕyħris jun atim, voraji.

Aq humħi ta minasħi.

Ten minamen juji palt, nematx hosa ati, akv hum ti joħtes. Hajtali.

Ekva tau pipy lavi:

— Amkem at mħblum, aρħum atim.

Ja, tau hajtalas, hajtalas, ekva aħite ta miste. Ta totxes.

Ekva-ŕyħris akve, Usħej-otx rъħ pipy lavi:

— Juv-joħtijin, aħris kitah kem hotal ekvat palt vos oli.

Juv joħtesħi, neten ti totesten. Ekvat palt ta oli.

Ekvat laveħi:

— Puvluġkve jalev!

Puvlujkve ja vatan minasъt. Usъj-otъr ojka aѣt supanel aῆhsanel, puvlujkve viten vaѣlasъt. Ijpi totam ne puin luli, at vaѣli.

Tan laveht:

— Naѣ os vaѣlen!

— Nan jol-saltapalen, am tah vaѣlejum.

Tan jol ta saltapasъt. Ekva-pryris ta komt ta vaѣlapas. Maѣ sort rъb huryl ela-ujmъhtas. Mos elanuv paѣ-kvalapas, Ekva-prybrisъb juv-ta-hajtъs.

Aѣ aѣt nojh-peyblasъt: puin lulim ekvanel atim. Supe huji. Mashatasъt, juv-ta minasъt. Juв-johtesъt, laveht:

— Ijpi ne toh lavi: „viten salten,“ man viten saltesuv. Nojh-peyblasuv—atim. Supe huji, takvi atim.

Kinsuїkve ta patsanel, hotaѣ minas. Tolъj varsъt. Ta kos tolheht, ta kos tolheht, at hontijanel.

Ekva-prybris juv-johtes, ta oli.

Takvsi jaѣk pojas, vaѣyn sun taltas, jomasakve ulamyл mashatas, lavi:

— Jaѣajum palt sar jalejum.

Ta minas. Usъj-otъr ojka pauln peyblas, kuѣunvt horteht. Navramъt laveht:

— Ekva-prybris ყusmuv ti juv!

Paulen johtъs. Usъj-otъr ojka konn jomъhti. Ekva-prybris lavi:

— Manin jun oli?

— Jaѣel ყusmum, hot olum maѣum! Puvlujkve totves—akvaѣb. Hottaѣ minas, at vaѣluv.

— Ta sirl.—lavi,—ul poterten, moѣah тѣh-totelan. Usъj-otъr ojka lavi;

— Jaſel ყusmum, hottaļ minas man manitəl totiluv, at hontiluv, Ta kos kissuv, at hontiluv.

Ekva-ryħris ļavtuġkve pats. Saka ļavti:

— Moħah, — lavi, — tħeb-totelan.

Vapse lavi:

— Ekva-ryħris, saka ul ļavten, jańħi aħim neħbi
myħlu.

Aq Usy়-Otъr ojka aħijahen Ekva-ryħris hañsave;
tau ti osmarli. Ekva-ryħris nomsi: „najjiven vos minnuvħi“. Aq aħyajiħ najjiven ta minasħi. Ekva-ryħrisen
jujil ɻaulavesħi, aqkvaln ej pattateni taħatavesħi, ta
usssħi.

— Anum manrħi hañsilen!

Holitan mahum laveħt:

— Manṛi pis! hojhan alvesħi?

Usy়-Otъr ojka ɻajt hum kinsi.

— ɻajt, — lavi, — hot hontehum?

Ekva-ryħris lavi:

— Paġħ-tene hum rħi oli, tave tħeb-voveln.

Ekva-ryħris ყusme lavi:

— Naq ti jaleħi.

Ekva-ryħris jalas, toteste. Aq paġħ hot naluvtaħa time, pajtahti. Tau kaji. Tuvl paġħ teħi. Ekva-ryħris sat pisen tuv-ti-mari. Ekva-ryħris nomsi: „Ja, tivs, ti hontavem tah! Mana pisum artmi?“ — Ekva-ryħris mir-halnxi kona kvalapas. Kol soħripet johul kosum unli. Paul janitħi ta rautite. Paul taħbi kuiżuv ta poħtasxt, halanielt ta purhateħt.

Ekva-ryħris juv-aqkvatas:

— Manṛi kajjin, konn hont joħtie!

Аң mir pusen kona-kvalapasът. Tau ta komt juv-saltpas. Pañh-tene hum ръхе pañh pajtne puten tuv-puvtmaste. Tuvl sama ta kotaraves. Аң Ekva-ръхris kona] roñhi:

— Манър куçu purhatne тајъс манър kon-kinsi-jin! Pañh-tene hum ръх isam vit puten voratas!

Tau Pañh-tene hum ръх jola-ropъhtite, ertum noñh-hartite.

— Am pohan ta kos hartsum, takvi isam vitn ta saltъs!

Mahum juv-saltsът, Pañh-tene hum ръх noñh-visanel. Samahe kon-rahатамъх. Vasъх humle varijanel; sorum ta pats.

Usъj-Otyr ojka lavi:

— Ekva-ръхris, ңusum, tave juv-ti-totilen. Matъr met vovejъn?

— Najtal osne ађин тъђып-ake, totilum.

— Mъђlum, — Usъj-otyr ojka lavi. — Naј os toteln!

— Am totilum.

Mañ vađып sunen ta pinaste, ta harti. Hartimete akv mat kit mis hum hontas. Kit hum ңалъ ювтыл ңohos pahvteх,

— Нимъх, — lavi, — ңal тъхле ul lajen! Am ajim hum toteхum.

Ten at huntleх. Akv ңal jis, sun pohan ti pelhataс. Tau ңal almajaste, aң sunt hujne humite viłt jaten tuvle lejktaсaste.

— Aң munt taђыl laveхum, manъх тъхле pahvti-jin. Aң ajim humim viłt jat ta patves!

Аң humъh tъh jisъh, soł viłt jaten ɳal pelhatam; tot luli.

— Аң,—lavi,—am vasъh at totilum. Аң nen totilen.

— Ta janit jomas varen, naŋ toteln! takus palit alam ɳohsanamen pusen nagen mъhanamen. Os maŋ jaħħajmen mъhmen. Ta janit jomas varen, toten!

— Nen tup ul laplahten!

— Men laplaht kemen, paŋuppny hot ojupimen!

Ekva-ryħris os ta harti. Paŋh-tene ekvaħ-ojkaħ palt joħtəs.

— Akvaħum-akvjeħum avin pałħi punselen!

Sinnej tahli kol kivern juv-narumtaste. Takvi roħhi:

— Paŋh tene ojka, ti alaven! Alne kuł ti joħtes. Paŋh tene ojka jiv sup almajas, rħel jiv supy ruġket ta ratite. Ekva-ryħris lavi:

— Vot ojka, luł ojka, rħelyn sama ta ratesyln, ta alaslyn! Rħelyn, am aŋ munt taħbi laveħum — ajim!

Paŋh-tene ojka rħel viļte aqkvasteste, soł tau rħel ratam.

Ekva-ryħris ker taħbi huril tħblamlas. Paŋh-tene ojka horthan huril ɳaħħati. Ekva-ryħris ti joħtave ti manarave. Akv mat maŋ jakven joħtəs.

Ekva-ryħris lavi:

— Am erħum ke ela minni, am mojtum ke ela minni; jaŋk tara os juntup huril nas vas seltamtahhe.

Ossa juntup huril jaŋk tara ta minas. Maŋ sort huril joħlyn ta jalasi. Akv mat takvi janit maŋ sort rħel hontəs:

— Naŋ, hotal mineħġ? — maŋ sort rħel lavi. — lunn vit usi, lili viten alhał mineħġum.

— Тоһаңк аквјот минимен.

Та мінең. Минасъһ, minasъһ, аң ja Pañh-tene ојкан kes ar�il varime, ker kamkal unttime.

Maң sort ръђ пиры lavi:

— Naј kamkan salten. Kamka nojh-vive, am ta komt alħaj mineħum.

Maң sort ръђе kamkan saltъs, kamka nojh-at-al-mave. Tau ijjat salti, toni at almavl. Vit usuŋkve ta pats. Jui oult, ti saltъs. Kamka nojh-ti-almaves. Nojh patsъһ, maң sort ръђris ta polivjaves. Ekva-ръђris ijj saňhvhati.

— Ja, Pañh-tene ojka ekvate пиры lavi:

— Ekva, takъs puveln! am muvtyl sama јипъѣти-lum.

Ekvaten, ta puves. Ojkate muvr vis. Tau јипъѣтame porat hul mot пиры permtahdas, ekvate kat sırъђ juntaves.

Ekvate rojhil!

— Ojka, naј puveln.

Ojkaten ta puves. Ekva јипъѣtas. Hul at hojves. Mot пиры permtahdas. Hul permtahame mus ojka kate ta sakvataves. Akv katanen sas sırъђ јипъѣtasanen.

Ojka lavi:

— Tarmы hujeln, am pus katumtyl jomasakve јипъѣtilum.

Aң ekvan tarmы hujves, ojka ta јипъѣtas. Ekva-ръђris hot-permtahdas, ekva puјke ojkaten sama јипъѣtaves.

Aң Ekva-ръђris kvalapas. Pañh-tene ojka Ekva-ръђrisen muvtyl sama ta ratves.

Аң Екva-ръris ta minas. Kit mis hum halt johtъs.
Nohsъt sunen taltimat. Jahahiten sopitamten. Jahahiten
Ekva-ръhris-peъh ta totves. Usъj-otъr ojka pauln ta
johtesъh. Usъj-otъr ojka tau johthete kastъl ahite so-
pitamte. Ekva-ръhris kit ne takvi paulen ta totъs. Ju-
johtъs, akve ta sahъti, aphe palt aniлаhtuяkve mini.

Ekva-ръhris akventыl, ekvanelt oluяkve ratsъt. Aң
ta oleht, an suneht.

Pakv-posi-vojkan-otъr.

Pakv-posi-vojkan-otъr
Lujil ne oñsi
Nete loñha-vorati,
Nete hansañ san vari.
Sas ahvti;
Sir-sir laþyelj uj,
Sir-sir toulýl uj
Ta hansijane.
Vota junti, san junti,
humite eli palne
ta untijane.

— Nay huripan,
Pakv-posi-vojkan-otъr,
tur-voj pinuþkve,
manýr jomas sankvet!
As-voj pinuþkve,
manýr jomas sankvet!
Ojkate sankvet vъþjane,
pusen poli ratijane

— Am tur-voj tajime,
at janþmasum.

As-voj tajime,
at janъhmasum!

Poli ta kos sakvatavet,
Nete at hunteli.
Kitit tujaþ jemtes,
Os ta koni pal jomas sanþt vari.
Loñha-vorati.

— Nañ huripan
Pakv-posi-vojkan-otъr
tur-voj pinuþkve,
As-voj pinuþkve
manъr jomas sankvet!
Pakv posi-vojkan-otъr
sanþt vъhane,
sanþt almajijane
pusen poli manъhtijane.

— Am tur-voj tajime,
As-voj tajime,
luvum at janъhmas,
þovъlum at janъhmas.
Am tur-tep, As-tep jorъl
at janъhmasum.
Sorup þovъl tajime,
luvum janъhmas.
Sorup þovъl tajime
þovъlum janъhmas!
Ta kos sakvatavet,

nete tave huŋ hunteli!
Nas luŋsaltahtas:
— Vojkan vitpa teryj Asne
johtnuvum-ke
torum hotał olne
jomas jurt vek hontnuvum.

Hurmit tujab ti johtes,
jaŋk natne poraňb ti jemtes.
Ekvate akvaňb
lonja-vorati.
Hottal olne san, hansaŋ san
akvaňb ta vari.
Ojkate pipy lavi:

— Tur-tep As tep pinuŋkve
Maňpъr jomas saňkvet!
Ojkate nemat hotum
Vasňb at suitňbli.
Tau nete nomten patves:
— Aman soł lavi.
Nete pipy lavi:
— Naŋ mat kasęj,
Huŋ os jalimen.

Ajaŋ hum pýhane
Pora varuŋkve lavsane.
Ajaŋ hum pýhe
Sat atpan kolne ketite,

Mahum atuŋkve ketite.
Kase palt os ketite,
kase at juv.

Ajaŋ hum pъb mahum
pusen atvesъt.
Kit jiv oltum pora sopitave.
Pora astis,
talthatasъt.
Lojhał talme porat
Vaŋkr-noł puŋket,
Aman hotal pokapas,
aman etpos pokapas;
nas ati —
Pakv-posi-vojkan-otъr kase
Vaŋkr-ŋol puŋket
ta ney়las.

Pakv-posi-vojkan-otъr kase
ekva nipyrl lavi:
— Pakv-posi-vojkan-otъr
hottal minne man totilen.
Minne man ojkan ke alave,
Vasъb ti man at johtalen.
Ta minne man akvaňb ta minen!

Aŋ ta minasъt. Ete, hotal ta mineňt. Hosa mina-
sъt, vaňi minasъt, akv mat ekvate ojkate nipyrl lavi:
— Hujev. Mahum ussъt.

Hujuŋkve patsъt. Ojkate mahmane пиръl lavi:

— Nan hujen, am urežum.

Ekvate lavi:

— Naŋ hujen; naŋ ropitasъn; vahtal patsъn. Am nas unlasum.

Ojkate lavi:

— Naŋ erъj jola-ojilmataven, erъj honten johtavev.

Ekvate lavi:

— Naŋ hujen, honten-ake jiŋkve patavev, nojh-sajkatijanum.

Hujuŋkve patsъt. Ekvate lavi:

— Ker supen hot-aghveln; ete-hotal ker ulamann jomas ossann, aŋ aghveln.

Ojkate ker ulamane ahvsane, jol ta hujas.

Tan hujnenel sis, ekvaten ker kus sunte lap-ta juntves; nojh ul vos mashati. Jovte kasajil supъb sorhlytaves. Jovt nirasanete mus, nojh-hartnete mus supъb-vos tolmati.

Mahmane hujnenel sis, ekva As-otъr usen ta minas As-otъr us lunnuv ols. Tuv johtes, As-otъr пиръl lavi:

— Man johtesuv; hontъb jajen. Takvi mahmane palt sarten minas. Tau jui palet As-otъr hont hap juv.

Ekva mahmane palt johtes, mahmane hujejt. As-otъr hap tan paltanel jis, paŋ-pohtas.

Ekvate ojkate пиръl lavi:

— Nojh-kvalen, honten johtuvesuv, ti alavev!

Ojkate nojh-kvalapas, rohtuptahtas. Nojh-kvalapas, ker kuse nojh-kos-masapite, tuv at lapi; kente ekvaten lap-juntime. Hot ta liste. Jovte almajaste, hassumtaste.

Hassumtame mus sorhyltim matenly supyj ta tolmats.
Jovte sakvalas, tuvl As-otyrn pusen ta alvesyt. Ekva
tup hujtes. Os apat hujne pýhris hujtes.

Ekvate As-otyr nipyry lavi:

— Pýhris os aleln; jaþyjmi, tau ase þojh jujil kin-
site.

As-otyr lavi:

— Tau maþ; ase þojh at kinsite; ase oñses man
ati at vaþte.

Pakv-posi-vojkan-otyr puþk-sove As-otyrn hot nuj-
ves, naþk taþahen noþh-ta-tahataves.

— Taþyt taþahy jalum Pakv-posi-vojkan-otyr puþk-
soven naþk taþah voten vos votave. Puþk-soven sira-
soven vos votave, aþha-soven vos votave!

Ne As-otyr palt ta olmyhtas. Humpyj ta vareste. An
ta oleþyj.

Pýhris hosa man vaþi ols; jaþyjmas. As-otyr pýha-
þetyl, ñavramtyl jonhejt. Tau kate jor, laþyle jor.
Navramtyl jonhejt ker laky lÿhyt. As-otyr pýhaþe
ker laky lÿne porat laky vaþtalys mini, tau ke lÿh-
itþyjys mini.

Ñavramtyl pýhris nipyry lavejt:

— Naþ jor laþyl ti osmyn, jor kat ti osmyn. ASEN
puþk-sove AS kotil tumpet, naþk taþah manþy
hani. Jor ti olmyn; asin alim porat joryn hotaþ
totþhlasses?

Sane palt johtes, sane nipyry lavi:

— Toha ta lavejt: „Jor ti osyn, os asin alim po-
rat joryn hotaþ totþhlaslyn?“

Sane lavi:

— Asin ti—As-otyr.

Tau nomsi: ase soł tau.

Mot hotal jemti, akv ta pis. Jonħuġkve patejt; tau ke lħeb, lakov ity়es mini. Motant lħebt, lakov vaħtalbmini.

As-otyr ɻavramt lavejt:

— Naq jor laħbi ti osmyn, jor kat ti osmyn. Asin alim porat jor ti olmen; jorxn hota] totħħlavex? Asin puŋk-sove As koti] tumpet naqk taħlaht manrħ hani?

Sane palt os ta minas. Sane palt joħtes, lavi:

— ɻavramt toħi lavejt: „Jor ti olmyn, os asin alim porat jorxn hota] totħħlaslen?“

Sane lavi;

— Ul huntlen. Asin ti—As-otyr:

Hurmit peramañ ta jemtes. Os ta jonħejt. Lakov lħebt. Tau ke lħeb, lakov ity়es mini. Motant lħebt, lakov vaħtalbmini.

ɻavramt lavejt:

— Naq jor ti olmyn. Asin alim porat jorxn hota] ta totħħlaslen?

Us joli palt ekvaħ-ojkaħ oleħ. Pħris nomsi: ekvaħ-ojkaħ palt tuv-jaleħum. ɻavramt lavejt ertum as ossum—asum alima, saqum lavi—asum lili.

Ekvaħ-ojkaħ kitħblaġkve minas. Ekvaħ-ojkaħ palt joħtes, kitħblahti:

— Aman soł as ossum?

Ekvaħ-ojkaħ lavejħ:

Soł as ossu. Asin ti As-otyrn alves.

Pħris ten nixxien lavi:

— Anum̄ hap majeln, am juvle mineh̄um. Aman rot ossum, man ati, am at vah̄lum.

Ekvaňh-ojkaňh laveňh:

— Rotan jun oleňt.

Ekvaňh-ojkaňh maň harp̄y majves. Ekvaňh-ojkaňh lavsъh:

— Ti et pah-ul-kvalen—johtaven. Holit hotal minimen jomas pal nipȳl semel vitpa ja kvali — tuvle toven!

Pýris os jomas ulum vars, hapen tals, ta minas. Ta tovi.

Hosa man vaňi tovi, akv mat minimete semel vitpa ja suntn johtes. Taht ja suntn johts tuv-saltbs, alhaj ta mini. Hosa man vati minas, akv mat minimete elaj sunsi: Tahtny, Taht hosit hap jinete najki. Hap Japan johtuňkve pats, pah-pohtas, vorn tujthatas. Hap tau torh̄ylo johtes, akv hum suiti:

— Pah-pohtev, tit elmholas pah-miname najki. Kinsiluv.

Tan pah-pohtasbt, ta kinsuňkve, patsanel. Kissanel, hontsanel.

Pakv-posi-Vojkan-otyr tau apsite jaþryhe kinsuňkve ti johtes. Pýris jaþryhen hasves, kitþlavé:

— Nay hot olsyn? Asin hot oli?

— Asum As-otyrm alves. Am As-otyr halt olsum.

— Aþkvyn hot oli?

— As-otyr palt oli:

As-otyr usen minasbt. Tuv-johtesbt, pah-pohtasbt. Pah minuňkve patsbt, Pakv-posi-vojkan-otyr apsi jovt ñal výjkve at kusi. Mire nipȳl lavi:

— "Man miryl manyl varev, ti kem us. Amkem mineyhum.

Am joytys-ŋalyl manyl vareyhum, ti kem us.

Tau tup viste, paŋ-ta-minas. Paŋ-minas, us akv pale tupyl vitn ta rautaste. Uset olne mir juŋsuŋkve ta patsyt.

Pakv-posi-vojkan-otyr apsi lavi:

Molal kaŋkum alimen nemat hotpa at juŋses!

Pakv-posi-vojkan-otyr apsi uset olne mir pusen alaste, vitn naluv rautasaste. As-otyr tupyl juŋbystaste, samahe noren hanujasyb, akv toh sunseyb.

Ta hum — akv kat pale, akv laħyl pale tarvitħej!

Ekvaħ-ojkaħ, ten tuv-pohtamħej:

— Menamen ul aleln!

— Am nenan at alijahum, — tau lavi.

Kit otyr hot-hajtum. Pakv-posi-vojkan-otyr rħej ju-jil Ɋaulijaħe. Johtesah, joqt hassumtas ɳal lis. Ta alvesyb. Pakv-posi-vojkan-otyr rħejen puŋk sovaħen niuvesyb.

Pakv-posi-vojkan-otyr apsi oqhejhe ʃiliż taħbi hapen hapen totteste. Hapen totoste, ʃiliż taħbi katahe hap pat-an ker solil jol-ratsah. Laħblahe hap pattan ker solil jol-ratsah.

Ta minnħeħtasxt. Minnħeħtasxt, ekva hap pattat huji. Tak pukite hosit ta jomeħjt. Jomiminel sorumen ta patves. Tuvl vitn lajves.

Tan tanki ʃolne maneln ta joħtest. Aq ta oleħjt, aq ta sunnejt.

Ta ojupas.

Maŋkvla mojt.

Torum oli, ekvatenſty. Jomas ahvtas kol oŋſe拜h.

Ekvate lavi:

— Naŋ Torum; naŋen vit hul, vor uj aluŋkve eri,
ta luvanelt kol varuŋkve.

Torum lavi: — At rovi.

— Manr拜h at rovi, — ekvate lavi, — rovi!

— Ja humus rovi! Emholasъt manъr teht?

— Ati, — ekvate lavi — rovi, tamle ahtas kolt oluŋkve eserma, uj-hul luvъj kolt oluŋkve eri.

— Ja alijanum — Torum lavi, — luvanel koňh variјanum.

Hul atuŋkve, vitna sort ketes, toulъj uj, laħyъj uj atuŋkve Hosa-laħylup sułsi ketъs.

— Toulъj uj laħyъj uj pusen ateħъn, — sułsi nupryl lavi.

Hul pusen atves, johtasъt. Torum sunsane, hul pusen oleħt. Toulъj ujt laħyъj ujt pusen johtesъt. Torum sunsħejjane Maŋkvla atim. Hosa laħylup sułsi nupryl lavi:

— Maŋkvla hontħblaslen?

Hosa laħylup sułsi lavi:

— Ati.

— Minen, jalen, moħah kinseln.

Hosa-laħħulup sujsi kinsuŋkve minas. Jalas, jalas
osyę uļpat Maġkvla unli.

— Maġkvla vovvesən!

— Hojhan?

— Torumne.

— Manrħej?

— Vit - hul, vor-uj alite, ta luvanelt kol vari.

— Naq minen, am johtehum!

Hosa-laħħulup sujsi minas, Torum palt johtxs.

— Maġkvla hontħblaslen?

— Hontħblaslum.

— Juv — a?

— Jiġkve lavxs.

Olsxt, olsxt, Maġkvla atim.

— Sujsi, minen, jalen, moħah vos juv. Manṛ
vari?

Hosa-laħħulup sujsi minas.

Johtxs, Maġkvla unli.

— Maġkvla, manṛ vareħxn jajen vovvesən!

— Naq min, min, min, moħah johtehum.

Hosa-laħħulup sujsi minas. Torum lavi:

— Juv — a?

— Toh ti lavi: moħah johtehum.

— Manṛ vari?

— Unli.

Hosa olsxt, Maġkvla atim.

— Sujsi, minen, jalen, moħah vos juv.

Hosa-laħħulup sulsi minas.

— Maġkvla, vovvesən, jajen molah. Am naq pal-
ten jalime vaħtal ti patsum!

— Nag minen, torumn laven: „Isnas avi palъh vos pinite“.

Hosa-laъlup sujsi Torum palt johtъs.

Torum lavi:

— Juv — a?

— Juv! Maјkvla toh ti lavi: „Isnas avi palъh vos pinite“.

Torum isnas avi palъh pinaste.

Maјkvla johtes. Isnas hapen untes. Sis ure juvle, vilte konaј.

Torum lavi:

— Maјkvla, manъr varsъn? Naјъп vovuјkve josavъl hurъm sos jalas!

Maјkvla at suitъhli.

Torum os lavi:

— Vit-hul, vor-uj pusen alijanum, luvanelt kol varehум.

Maјkvla at poterti. Suital kona jaſt unli.

— Maјkvla, humus nomsehъn; pusen aluјkve rovi, man ati?

Maјkvla at poterti.

Torum hurъm sus Maјkvla kitъhlaste, Maјkvla at poterti.

— Maјkvla manъr nomsehъn?

— Nematr at nomsehum.

— Os manъh suital olehъn?

— Am tai nomsehум: aman tosem jiv sav, aman ყар jiv sav?

— Nar jiv sav, — Torum lavi, — tosem jiv mossа.

— Ha! — Maјkvla lavi, — tosem jiv sav, ყар jiv mosa!

— Hal — Torum lavi, — humus tosem jiv sav,
nar jiv sav, tosem jiv mossa.

— Ati, hoti jiv sime tosem, tai am tosam jivъ
lovintilum. Hoti jiv sime nar — nar jivъ lovintilum.

— Tai so!, — Torum lavi, — nar jiv mossa.

— A, Torum, naq sirenly liliј elmholas sav, man
sorumpatum elmholas sav?

— Sorumpatum elmholas mosa, — torum lavi, —
liliј hotpa sav.

— Ati, liliј elmholas mossa.

— Manrъj mossa, liliј elmholas saka sav, huп
sorumpatsъ!

— Hoti elmholas kivre ахтъj, ropitanjkve at
vermi, tai sorumpatum elmholasъ lovintilum.

— Tai so! — Torum lavi, — pus hotpa mosa, ахтъj
elmholas sav.

Maјkvla tuvl lavi:

— Ne sav, man hum sav?

Torum lavi:

— Hum sav.

— Ati, — Maјkvla lavi, — ne sav.

— Manrъj?

— Tai мајъs, hoti hum ekvate latъj huntli, takvi
nomtetly oli, tai nel Ta sirъ lovintehum ne sav! Naq
tormъj osen, aq naq os neъj lovintilum.

Torum lavi:

— Manrъj anum neъj lovintiln?

— Am naqъn tona ekvaъj lovintilum, ekvan lavi:

„Vit-hul, vor-ij pusen aleln, luvanel kolъj va-
rijann“. Naq ekvan nomty olъn — naqъn ekvaъj os

lovintilum. Ta siryl ekva sav. Hoti hum ekva nomtъl
oli, ekvaъh lovintilum. Naј ekval

— Ati, am ekvaъh at olehум!

— Vit-hul, vor-uj pusen minen! Ekva latъj, vassъh
at hунтулукве patehум.

Vit-hul, vor-uj minasъt.

Torum lavi:

— Maјkvla, anum ekvaъh ul laven!

— Vit-hul, vor-uj pusen aluјkve atъhlamъn ma-
ђьs, ekva latt olehьn.

Maјkvla тъhlamlas, minas.

Maјkvla miname jui palt Torum kantmajaves.
Ekvate ojkaten puvumtaves, ta ratave.

Elnuv janъh as ols. Ta asen ekvate tuv ta vos-
kasaste. Ekvate hotta] jola] ta tahas. Torum takkete ta oli.

Akvmaterett jaђahite johtes.

— Os ekvan hot oli? Ta kos kinsite maђe at
hontite. Akvmaterett јоjhe ti honteste. Тъђыl ti har-
time. Asen tuv-johtes. Maђe тъђыl jola] lajime. Haj-
haltap vars. Jola ta vahlas. Jola johtes. Janъh ahtas.
Ahtas tara sornij jovt oul neђlapali. Ta kos avi
kinsi, avi at honti. Ahtas tarmыl sornij tuљate pinaste.
Ker avi, ahtas avi punshatas. Juv-saltes. Ап мађу
maђe ръђris oñsam.

Ta olehт.

Torum olime te kem marsamaves

— Touli, — lavi, — mahmanum hota] minasъt? Mah-
manum kinsuјkve jalehум.

Ta minas. Hajhaltap vars, jola ta vahlas. Janъh
ahtasen johtes. Ahtas tara sornij jovt oul neђlali.

Avi ta kos kinsite, at hontite. Namъj sat ta joŋhi,
juv-saltuŋkve at vermi.

Ekvate lavi:

— Taratilum, juv.

Jahahite lavi:

— Ul tarateln! Alhatuŋkve molal matare jor ols!
Saka savъj jemtes. Jui oult Torum Juŋsuŋkve
pats:

— Vasъj,—lavi,—toh at olejum! Am vasъj at
alhatejum.

Juvle us ta tarataves. Avite punsves.

Juv ta tarataves. Akvjot oluŋkve ta patsъt.

Aŋ ta olejt, aŋ ta suŋejt.

Vor ja hurum otъr.

Vor ja taļah hurum otъr oleht. Japъj humjanel name Sat-pohsъj-har-sovnъl-varim-touļ-sahъj-hum. Kotil humjanel name 8alъj-oln-arjen-oln-tohlaļ-tajt. Maŋ, humjanel name Sat-arjen-pis-ker-kent.

Japъj humiten akv mat hotal lavi:

— Am ti et ulmajasum: jalpij As mesъhna kaste-nev suiti. Mujiļ vos jalnuvuv.

Apsijahe laveļb:

— Ho mini!

— Ati, jalev.

— Ho mini, ti palit hastal man.

Jaļrъhe lavi:

— Hastal mat jalujkve eri, hastal elmholas sunsъhlev.

Apsijahe vori nojh huŋ pati. Jaļrъhen vori nojh-pats.

Oltim hurpa kit pora pal^o akvan ta neļveseb. Nolam sas pantmaj pora ta varves. Lunt sah olne mesъhja ja hosit ta taramtahtasbt. Hosa minasbt, vaļi minasbt, Tapbs suntra ta neļblasbt.

Ja ņolne johtumanel porat Tahbt palb pora ta neļblas. Ta janit pora kapaj, Tahbt paņhvītl natave. Ľapan johtb,

— Tahbt-taļah-Ņor ojka.

Akvan johtesъt, kit pora akvan ta neъvesъh ta natylteht.

Olnе manelnы jimanel satit hotal, Tapъs suntn ta johtesъt.

Tapъs sunt paul lui palna patsъt, Taht-taляh-Nor ojka lavi:

— Nan tah, aŋ Vor-ja mahum hum porъh sajkultap onsjen?

— E, hum porъh sajkultap jun ta huſtes!

Sat-arjen-pis-ker-kent, lavi:

— Am jalehум, hajtalehум.

Jaһrъhe lavi:

— Mat karkamn-ake patsъn, jalen.

Pora ყolъt paһ hojlavesъt, paһ ta porъhmas! Hotal ta tahas. Voł patitne tүр johtesъt, pora kotilna juntrъy otъr ti pats. Sajkultape hanы pattat.

— A-a, — Taht-taляh-Nor ojka lavi — minam ja, kvalum ja talaht akv ti otъrt janъhmalnenel. Name totne sije totne man, ton a ta minnenel.

Sajkultatim jikvim ta natylteht. Sajkultan hum sajkulti, jikvne hum jikvi. Hosa minasъt, vaти minasъt. Taht kotiln ta neъhlasъt. Nas ati Taht-kotil-ojka Taht ultta kev arpil varumte. Alhaј minne hum at pasapi, lohjal minne hum at pasapi.

Hasъhtim, tajkvitim janъh portaj aňaһ varapahtasъt. Arpi urne humъh alhaј nipyrl sunseъh:

Taht raihvitly portaj aňa natave. Taht voł palit portaj aňa kapaj!

Arpi urne humъh laveъh:

— Teham, minen, hajten, otramen palt. Ti portaj aña johti, tah arpijuv ta sakvatave.

Akv humite ta hajtəs. Ojka huji.

— Naj kosajuv, otır kosajuv, aŋ variħlam ker arpijuv, varħħlam ahtas arpijuv ti sakvatave.

Ali palý ta janit portaj aña ta juv. Ja voł pagħvitly natave.

— Am varum ker arpim, am varum ahtas arpim manarem sakvatajkve vermave? Hoti unħaln tarmatelen.

Ta minas. Tuv johtəs portaj aña voł kotiñ johtujkve ti vatimas.

— Teham, minen, humus taratimen, humus vermimen. arpinem ti sakvatave.

Akv humite os ta hajtəs.

— Ojka, arpijuv ta sakvatave. Ti janit portaj aña, unħalne at lapi!

— Am varum ker arpim, ahtas arpim, manaren sakvatajkve vermave? Hoti unħaln tarmatelen.

Os ta hajtəs. Arpin ti vatimamxt.

— Ja ta, arpinem ti sakvatave! Tem, nadj hajtalen, anum erxja at aħbi. Laven: ti sakvatave.

Akv humite ta hajtes.

— Ojka, ta janit portaj aña kapaj ta!

Taħbi pagħvitly ta natave. Voł palitly natave.

Manx unħaln lapi?

— Hoti unħaln tarmatilen.

Hortaj aña at vasintasan—a?

Aq hum os ta hajtəs. Tan juv-johtume porat portaj aña akv oule arpin ta hojas. Jomas kem sosjis,

portaj aña vit kivern jol-ta-patras. Arpi lui palt nojh ta hulihlas, arpi ta sakvataves. Akv pale ta sakvataves.

Hot olum portaj aña — sajkultane hum sajkulti, jikvne hum jikvi.

— Teham, minimen, hajtimen, lavimen! arpijuv ta sakvataves.

— E, kosajamen, hot olum portaj aña. Ta janit pora ta! Taht voł palitъ natave. Taht voł pañhvityl natave! Sajkultane hum sajkulti, jikvne hum jikvi. Ta janit, natne sajki janъj pora ta!

Paul torъj johtesъt. Taht-tałah-Nor ojka lavi:

— Naј aŋ arъj karkamъj olejъn, paž vos hajtalanuvъn. Laven: „Nomte Juł ul vos oli. Am jim hap ɬojhum vasъj lap ul vos tortite.

Sat-arjen-pis-ker-kent pora kotiňpъ siraj sisil paž ta puvtahtaſtas. Ojka palt paž-johtъs. Taht-kotij-ojka nojh-untuim, homi pujkъl unli.

— Akim ojka, pasa!

— Pasa.

— Akim ojka, am Taht-tałah-Nor-ojkan naј palten paž-ketvesum. Sar toh tara-minev, eřyj pomъn Juł. Tii maħs am paž-jisum. Akv ojkan latъj ketъs. Toh lavi! „Am ti jim hap ɬojhum vasъj lap ul mos varite“.

— Akintъj am luſsъj varъjlasum; akv pale varuŋkve ers. Aŋ tah lap at vaseħum.

— Arъhkve, nan os hotaļ minijen?

— Man Jalpij As mesħbna

— Aħa, sar Juł man minijen. Kaļķъn ojkan jotoli?

- Oli, tau ti vorati.
- Ja, tau ke oli, humje varzveni.
- Ja, aki, os jomas ulum olen.
- Arþkve, þavramyten harpy vos tataven.
- E, ta pora taj Kort-ja paul taltne ta johtum, voj patitne.

- Hotjutn þavramyten harpy vos totaven, laþlyl humus mineþyn?
- Am laþlyl hajteþum, kej!
- Jinyh jivye vatat humus hajteþyn?
- Manyr mahum am maþsylum jomas tovþhta-nenel, ta palit voj.

Siraj sisil puvtmahtas. Sunseþht: pora kotiñ juntrþy otþr ta pats. Taht-kotil-ojka esþasahtþylame suiti:

— Eþe, minem ja, kvalum ja taþaht akv ti otþrt sanþymalnenel. Name totne sije totne man, ton a minnenel!

Ta mineþt. Hosa minasyt, vaþi minasyt, akv matert Taht-taþah-Nor-ojka alislane maten johtys. Ta hujtes.

- Mat jarumn ke patijen, anum nomilmataþlelen,
- Nor-ojka lavi.

Os jomas ulum varsyt, ta minasyt. Hosa minasyt, vaþi minasyt, jalryj As mesyþna ta neþylasyt. Elaj sunseþht jalryj As misyþ voj As voj palitetyl, raþhitetyl kerþy-alpir ujen hulihlima. Pora hotaþ pasapi?

Kaþ þohos poranly kvalapas, akv pal As vatanly, uj sis tarmy loþhaþ hajtys. Akv pal As vatenly juvle hajtys. Poran ta talmatas, ujt jolaþ tup maraþ saþatalssyt.

— Еће,— uset suiteht,— ti ujt nemat hoti humne jola at vermyhlavesъt, aŋ os jola patrasъt. Ta huripl matъgtъt ta juvъt!

Us talten pohtasъt. Sat-pohsъj-har-sovnly-varim-touj-sahъj-ojka pora kотijt unli. Touj sahъte hot-aŋhviste, lavi:

— Manыr tejъj!

Poraъj halny viten jol-ta-saltapas. Aŋ usъj mahum laveht:

— Ja ta ti, akvaъj ta tahas. Aŋ ta jolъn kerъj-alpip Sat uj, jolъn olne mahmanuv manыr ureht?

As voj patit sunseht, ker tahyt ta hulihlas. Touj lоръjыl jis, poran johtes. Ker tahyt sove hot aŋhves, nas Sati at-pohsъj-har-sovnly-varim-touj-sahъj-ojka tal

Ojka lavi:

— Ti aŋ ta, hojt sekv!

Sat-pohsъj-har-sovnly-varim-touj-sahъrise nojh-masyste, paŋta minasъt. Paŋ-johtesъt maŋ mat kolne saltsъt. Akvmatert akv ekva ti johtъhpas:

— Nan ti manыr varijen? Muj elmholas johtъne kastъl molal unttum koln, os tajin manыr kastъl oli? Ta koln vovujkven!

Aŋ mahum laveht:

— Soj, mahum, nomtyln-ake patnuv, man muj hum johtalan kastъl kol oþsev. Aman tuv-at-jalijen?

— Mat kol ke oli, man manъj at jalev?

Ta minmyhtasъt. Akvmatert jomimenel hurym ahi isnasny konaŋ sunseht. Akv ahi lavi:

— Sat-arjen-pis-ker-kent, ta hurip hum ta kos

olmyň, ul minen! Ti minne mant, akvaňň ti mineňňp.
Ul minen!

Jeňrýhe нұрлы lavi:

— Teham, at minev, ja! Łuł mat man ti totavev.
— Te,— ojka lavi,— tem, nas jajen, sump eserma
vareňňp. Manki mujluňkve vovvesuv, aňt tan mat
rotýr huq oňseňt.

Sat-pis naňk jiv koln ta saltsyt. Sorъy ter, maňyj
ter pasanly varvesyt. Raýhyl totavet. Ta teňt. Apsijahe
mos tesňb, hot-rojtsňb. Ojka taj ta teňt. Apsijahe
нұрлы lavi:

— Am, tuv-suns, molal taňy laveňhum, jalev, nen
maňi at tanhijin. Not pal at tesintattal tenutakve teňuv!

Akv matert, Sat-pohsъy-touł-sahъy-ojka lavi:

— Aman aň rovi, ti joralahtuňkve mos.

— Manrъb at rovi, joralahteken.

Noňh ta Julis. Nalval jomantas, avi sunt mus ja-
las pahle jomantanete mus, akv kolkan part sъrъb ta
tolmatas, naňk jiv pal kolkan part sъrъb talmatas.

— Ehe, voňsal! Naň As vata has ryňny varim
kolkan partet man huripauv mahumne jomňhtauňkve
os hotal rovi? Touli, jol-untirisum. Nas kasňb kolkan
ropotan ti pattavem.

Jola-ta unts. Paýh ta teňt. Akvmatert siraj taňhyl
avi ta putmaves; juntręy otýr juv-pats lavi:

— Nan mujljin, usuv kotlen ti holi. Naňy hontn,
jovtęy hontn ti johtuvesuv!

Sossa mahum ta kvalapasyt laveňt:

— Nan tah mujljin mat mujlen, man sar kvala-
palev.

Ta kvalapasъt. Koni paъl avijanel lap-tortaves.
Koni paъl najil ta pelamtavesъt.

Paъh-pot pajtne kit hum huлtsъh. Hумъh
laveъh:

— Ja ta ti, manki an jui oul hotaluv ta!

Tan at suitibleht. Kol akvaъh ta lumsas.

Apsiјahe juntrъy taъy oleъh. Junpanen saka isъ-
blanjve patsъt. Veritattal ti patsъh. Jeъryhen lavi:

— Aп munt manrъh sat pis juntrъl mashatijen.
Am hoлtilum pohsъy touл sahы mashatsъn-ake, ne-
matъr at kotaranuven!

Almajasahe kit pal sepne puvmasahe. Naij jiv
supt tau kit palenъ jola] ta ratъhleht. Aп paъh-pot
pajtne humъh, akvate paъh ta pokmatas.

Kon ta rojhaltahtasъt:

— E! Vor-ja ta]ah hurum отъr akvakenel ta pok-
matas! Naj jot manъr varijen!

Mossa olsъt paъh-pot pajtne humъh akvate os
ta pokmatas. Os ta rojhaltahtasъt:

— Ehe! Vor-ja ta]ah hurum отъr naj jot hotal
veritien! Aп akva arъhtas, kitъh ta pokmatsъh.

Mossa olsъt, naj harъhlas. Ojka nojh-]ulis. Kol
michъ ker hulpы hartime. Zerpы jarmak tor arsin
kon levatas, ker hulp jarmak tor arsinъ hosuvlaste,
man jola-ta-]nak-satas.

Apsiјahe zerpы kon-taratasahe, naluv poraneln ta
jomantasъt. Poraneln johtesъt, jeъryhen lavi:

— Matъr varijen ta vari en, am tah jola-huje]um.

— Men menkimen manъr varu]kve vermimen?

Jeъryhen lavi:

— Ja, manyr nas kasъh puin jomъhajkve. Serum kasev hul pukit jot ti manyr os at veritajkve patien!

Arjen hosnaj jovtanen visanen, paъ-ta kvalsъh. Ta hontlajkve patsъh. Akv mat-ertt izъj mir pusen ta holuvpasъt. Us muvaltasten, hurum hum ta ojamъt.

Akv mat kittъh hajtmъt. Kit hum akvjot, akv hum takkete minam.

Akv hum jui palt 8aъh-oln-mor-oln-tohlaј-keъn ta minas. Sat-arjen-pis-ker-kent kit hum jui palt ыaul-hatas.

Akv mat hajteъh, jujil johtesahe.

Sat-pis-ker-kent ыal lis. Akvate ta rахatas. Akvate ta hajti.

Akv mat jujil johteste, ta pohtasъh. Jola ta vos-kasaste. Sat-pis-ker-kent numit. Juntup toh halmaltaste. Sunsi: ali palы jomas janit tul samakve jinete najki. Nomsi: „Sar am urilum, manyr sir man tul sam na-jki.“

Лapan vatimas, rojhuјkve ta pats:

— Аръhкве, аръh, anum ureln, ul aleln!

Ta urhati. Лapan johtes, nas ati — Nor akite!

— Аръh, ul aleln!

— Taj manryh?

— Tau akv suntup sat saras suntet ыоъj hul, тај-њъj hul urtne humъh vos oli.

— Ati, am toh at taratilum.

Akv pal sam pale tara ta puvtmaste.

— E, аръh, нај latъj sar at huntleъn.

— Aki, toh-ke taratanuvlum, manyr mojtmem, manyr potrumen tah potertave? Tamle otъrt ti man

ta johtalamът. Tiimen vos potertave: „Aп Saras sunt отъ sam-pall“

Ta taratasten. Kittъj akitentъ ta minasъj. Poren johtesъj. Aп malъj esen mol hotal Sat-arjen-pis-kerkent jaѣt potertam ahi hapen taltima. Poraneln talsъt, ta minasъt.

Maneln juv-johtesъt, aп ta olehъt, aп ta sunehъt.

Ta ojupas.

Jirъj erъj.

Jirъj ojka oli.

Jirъj ojka sat mos ne, маq mos ne palt
Johtes,

Sat mos ne, маq mos ne nipy
Lavi:

— Sat mos ne, маq mos ne,
Naq ti saptaj pal ouln,
Nomtъj ne nomten ke patnuv,
Naq ti saptaj pal ouln
ti untnuvum.

— Ur jirъj ripyj sor,
Tip jirъj ripyj sor,
Манъr varehум, пањпты?
Noutup almajave.

Noutupы ta ojka ta ratave.
Lav minam lavъj nomten
johtuves
Kant minam kantъj nomten

Kon ta kvals
Il tovpa tovъj jiv
taļahna untes,
Kant minam kantъj nomты
ta puvki
— Tuſt seյkvъj, seўkvъj hotal
Vos varnuvъn!
Sat mos ne unlen surmaj kol
Surmate vos pateri!
Sat mos ne holit kvalsъt,
Kolanel sar lap porhajtme.
Akv elmpip sat ker mantы
Ta kos hyleht,
Sar nematъr at vermeht.
Tip jirъb rupъj sor
Os ta johtes.
— Sat mos ne maŋ mos ne
Nomтыj ne nomten vos patnuv!
Sat mos ne maŋ mos ne lavi:
— Ti ati, huŋ ke.
Ta olmъhtasъj.
Hosa olsъj, vati olsъj,
Elmholas hurin at pati.
Akv mat et hujimeten
Pohe nupy nete aŋkvatas:
Mana telum naj hum huij,
Mana telum otъr hum huij.
Kos sinumtite,
Tip jirъb rupъj sor huij!
Os ta hujil

Os pohe ныры аյквас:
Mana telum naj hum huji,
Mana telum отъr hum huji.
Os kos ulta sinumtite,
Tip jirъb punъj sor huji!
Os ta hujil
Hosa hujas, vati hujas,
Pohe ныры
os ta аյквати:
Mana telum naj hum huji,
Mana telum отъr hum huji.
Ulta ta sinumtite,
Elmholas hurin us ta pats!

KNIGAT OLNUT

	Poh
Eli latъj	3
Ekva Рѣгіс mojt	5
Pakv-posi-vojkan-otъj	19
Mařkyla mojt	28
Vorja talah hurum otъj	35
Jirъj eгъj	45

Ответственный редактор *A. Амстердам.*

Технический редактор *T. Иванова.*

Книга сдана в набор 15/III—1935 г. Подписана к печати 2/VII—1935 г. Гослитиздат № 659. Тираж 2.300. Ленгорлит № 17623. Зак. № 572. Формат бумаги 82×110 см. Авт. л. 2,05 (96000 тип. знак. в 1 бум. л.). Бум. л. $\frac{3}{4}$. Цена 25 коп.

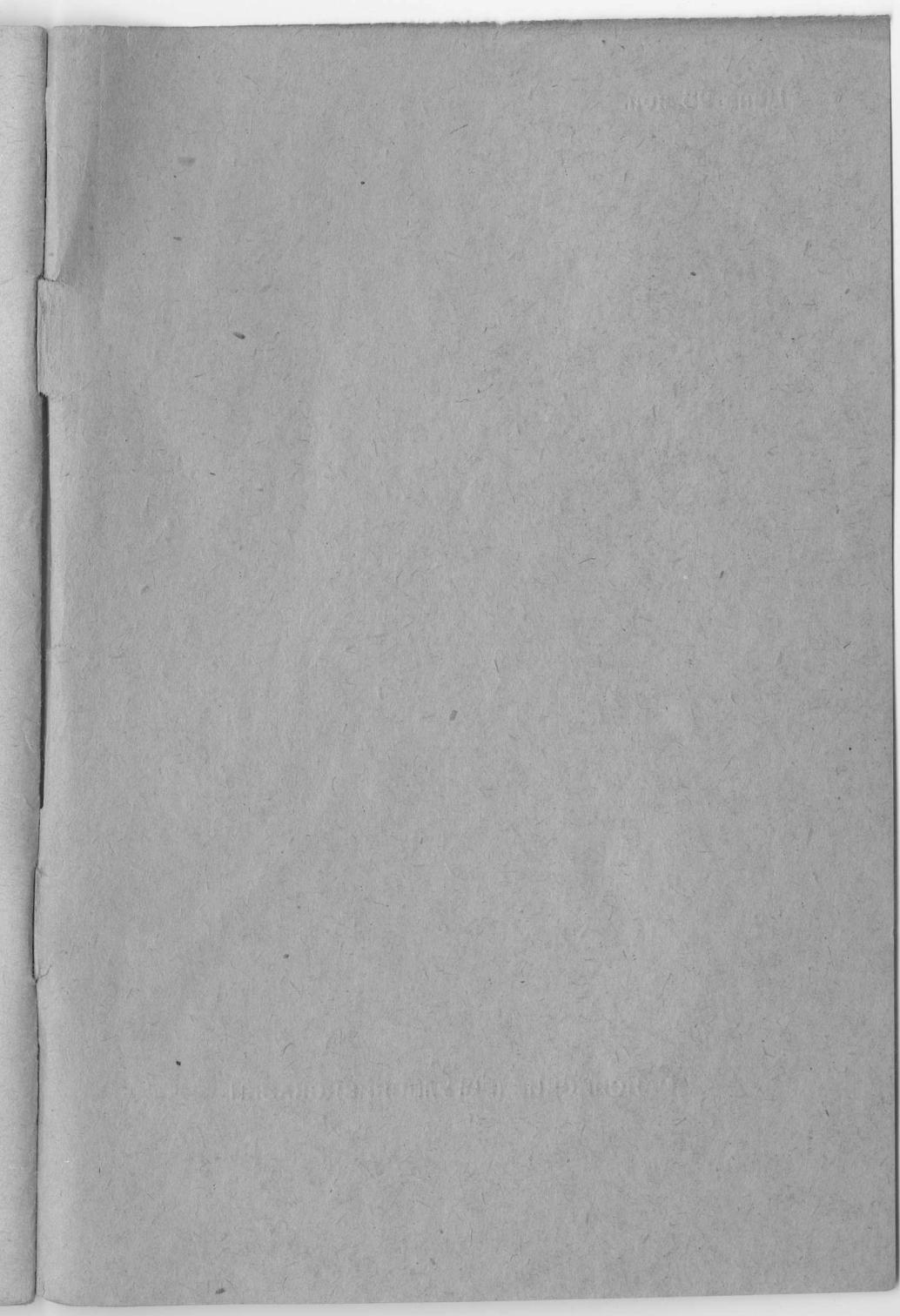
Типография „Коминтерн“ и школа ФЗУ, им. КИМ‘а, Ленинград, Красная 1,

Ц. 1935.

Илв. № 44

Акт № 122

Бкладн. л.

Цена 25 коп.

Н Ман.
2 - 6

№5648

МАНСИЙСКИЕ (ВОГУЛЬСКИЕ) СКАЗКИ.